

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Petra Šebka a soudců Mgr. Jana Jiráska, Ph.D., a JUDr. Terezy Matuškové v právní věci

žalobce: **Z. H.**
bytem X
zastoupený advokátem JUDr. Václavem Veselým
sídlem K Vršku 80, 254 01 Jílové u Prahy

proti
žalovanému: **Krajský úřad Kraje Vysočina**
sídlem Žižkova 1882/57, 586 01 Jihlava

za účasti: **EG.D, a. s.**
sídlem Lidická 1873/36, 602 00 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 5. 2025, č. j. KUJI 47767/2025,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.
- IV. Osoba zúčastněná na řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce je podílovým spoluvlastníkem pozemku parc. č. XA v k. ú. X o výměře 4 804 m². Na tomto pozemku je umístěno zařízení distribuční soustavy – stožárová trafostanice a nadzemní vedení vysokého napětí (VN) a nízkého napětí (NN) – které zabezpečuje napojení obce X na distribuční soustavu elektřiny.
2. Dne 12. 6. 2020 vydal Magistrát města Jihlavy k žádosti E.ON Distribuce, a. s., pod č. j. MMJ/SÚ/120781/2020-GoL, územní rozhodnutí o umístění stavby „X, PP Model hobby, kabel NN“ na pozemcích parc. č. XA, XB, XC, XD, XE a XF vše v k. ú. X (dále jen „územní rozhodnutí“). Jednalo se o umístění zemního kabelového vedení NN jeho vyvedením ze stožárové trafostanice za účelem rozšíření distribuční sítě NN a připojení nového odběrného místa elektřiny (haly na frézování, vakuové lití, 3D tisk, CO2 laser a laminaci plastů na pozemku parc. č. XC v k. ú. X). Odvolání žalobce proti územnímu rozhodnutí zamítl Krajský úřad Kraje Vysočina rozhodnutím ze dne 27. 11. 2020, č. j. KUJI 112173/2020. Územní rozhodnutí nabylo právní moci dne 12. 1. 2021.
3. Dne 8. 12. 2021 podala EG.D, a. s. (osoba zúčastněná na řízení, též vyvlastnitel) u Magistrátu města Jihlavy (dále též „magistrát“) žádost o vydání rozhodnutí o zřízení věcného břemene a omezení vlastnického práva k pozemku ve spoluvlastnictví žalobce. Magistrát rozhodnutím ze dne 17. 10. 2022, č. j. MMJ/SÚ/176270/2022-MaJ (dále též „rozhodnutí o vyvlastnění“), rozhodl výrokem I. o omezení vlastnického práva k pozemku parc. č. XA v k. ú. X v rozsahu 5,06 m² z celkové výměry 4 804 m² zřízením věcného břemene ve prospěch osoby zúčastněné na řízení. Věcné břemeno magistrát vymezil jako oprávnění vyvlastnitel podle § 25 odst. 3 písm. e) zákona č. 458/2000 Sb., energetický zákon, zřizovat a provozovat na předmětném pozemku zařízení distribuční soustavy, a to nový zemní kabel NN včetně všech jeho součástí a příslušenství, jak je vymezeno v geometrickém plánu č. 359-1200/2021 ze dne 3. 2. 2021. Výrokem II. magistrát rozhodl, že vyvlastněním nezanikají žádná práva spojená s předmětem vyvlastnění. Výrokem III. magistrát s odkazem na § 3c zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací (liniový zákon), určil vyvlastniteli povinnost zahájit uskutečnění účelu vyvlastnění nejpozději do 4 let od právní moci tohoto rozhodnutí. Konečně výrokem IV. pak magistrát stanovil jednorázovou peněžní náhradu za omezení vlastnického práva ve výši 60 Kč pro každého ze čtyř spoluvlastníků.
4. Odvolání žalobce a ostatních spoluvlastníků žalovaný zamítl rozhodnutím ze dne 27. 2. 2023, č. j. KUJI 17728/2023, a rozhodnutí magistrátu o vyvlastnění potvrdil. Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu, kterou Krajský soud v Brně zamítl rozsudkem ze dne 20. 7. 2023, č. j. 31 A 26/2023-79. Na základě kasační stížnosti žalobce Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 11. 7. 2024, č. j. 2 As 272/2023-46, zrušil rozsudek krajského soudu a současně rozhodnutí žalovaného v části, již bylo zamítnuto odvolání žalobce proti výrokům I. a III. rozhodnutí magistrátu. V tomto rozsahu Nejvyšší správní soud vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení. Důvodem zrušovacího rozhodnutí Nejvyššího správního soudu byla výlučně skutečnost, že se žalovaný ve svém rozhodnutí nevypořádal s odvolací námitkou žalobce, že vyvlastnitel již v mezidobí fakticky realizoval záměr jiným způsobem.

5. Žalovaný tedy pokračoval v řízení a rozhodnutím ze dne 28. 5. 2025, č. j. KUJI 47767/2025, odvolání žalobce proti výrokům I. a III. rozhodnutí magistrátu zamítl a rozhodnutí magistrátu o vyvlastnění potvrdil.

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

6. Ve včas podané žalobě žalobce napadl rozhodnutí žalovaného a výroky I. a III. rozhodnutí o vyvlastnění. Namítl, že vyvlastňovací úřad objektivně neprokázal, že jeho pozemek je zcela nezbytný pro uskutečnění záměru vyvlastnítele. Poměry v dané lokalitě totiž umožňují posunout vedení nového zemního kabelu o cca 50 m, a zatížit tak požadovanou služebností jiný pozemek, k němuž již vyvlastnitel požadovaným právem disponuje. K tomu ostatně žalobce předložil při ústním jednání dne 8. 2. 2022 návrh variantního řešení zpracovaného Ing. arch. Jiřím Vohralíkem a Ing. arch. Hanou Vavříčkovou z prosince 2020. Magistrát se s touto námitkou nijak nevypořádal; žalovaný se jí zabýval až po kasačním zásahu Nejvyššího správního soudu, avšak bez provedení řádného dokazování pouze převzal argumenty vyvlastnítele, že žalobcem navrhované řešení není dlouhodobě možné. Měl si přitom pro svá tvrzení obstarat odborný posudek vydaný osobou nezávislou na vyvlastniteli, neboť pověřená úřední osoba není v této oblasti odborníkem, ale osobou s právníkým vzděláním. Tímto postupem došlo k porušení § 2 odst. 1 a 2, § 3 a § 7 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Žalovaný jednal s žalobcem (v porovnání s vyvlastnitel) diskriminačním způsobem.
7. Žalobce dále namítl, že vyvlastnitel již záměr realizoval jiným způsobem mimo vyvlastňovaný pozemek. Žalovaný tuto námitku vznesenou v odvolání odborně nevypořádal, na místě ji neověřil a v rozhodnutí pouze převzal argumenty vyvlastnítele, které v řízení nebyly prokázány odborným posudkem podaným osobou na vyvlastniteli nezávislou. Žalovaný navíc neseznámil žalobce s podklady rozhodnutí a nedal mu možnost se k nim vyjádřit, čímž porušil § 36 odst. 3 správního řádu.
8. Podle žalobce žalovaný vychází z teze, že podle energetického zákona má vyvlastnitel vždy nárok na vyvlastnění pozemku nezbytného k realizaci záměru, nedojde-li k dohodě s vyvlastňovaným, neboť energetický zákon u takových staveb výslovně předpokládá existenci veřejného zájmu. Tento paušální závěr je však v rozporu s ústavním pořádkem, k čemuž žalobce odkázal na body 118 a 138 nálezu Ústavního soudu ze dne 22. 3. 2022, sp. zn. Pl. ÚS 39/18. S ohledem na princip rovnosti není podstatné, zda vyvlastňovaná plocha je malá či rozlehlá, ale zda existuje variantní řešení. Žalobce podává žalobu z principiálních důvodů, neboť nelze připustit, aby si v oblasti elektroenergetiky velcí hráči mysleli, že si mohou dovolit vše, a správní orgány jim šly „na ruku“.
9. Žalobce též tvrdil, že se správní orgány řádně nezabývaly tím, že záměr vyvlastnítele se týká stavby dočasné. Jelikož Nejvyšší správní soud zrušil rozhodnutí žalovaného, došlo tím podle § 28 odst. 2 zákona č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění), k pozbytí platnosti výroku o náhradě za vyvlastnění. Žalovaný tak měl znovu rozhodnout o náhradě za vyvlastnění, což neučinil.
10. Žalobce z výše uvedených důvodů navrhl, aby soud rozhodnutí žalovaného i magistrátu v požadované části zrušil, vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení a přiznal žalobci náhradu nákladů řízení.

III. Vyjádření žalovaného a osoby zúčastněné na řízení, replika žalobce

11. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě uvedl, že žalobcem navržené řešení, které by mělo posunout vedení NN o 50 m, je zcela obecné a neurčité; touto námitkou se zabýval Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku a shledal ji nedůvodnou. Důvodný není ani požadavek na pořízení odborného posudku nezávislou osobou, neboť vyvlastnitel disponuje oprávněním vydávat sdělení ke stavbám, která jsou závazná pro příslušné stavební řízení. Pokud jde o realizaci záměru jiným způsobem, pak je z vyjádření vyvlastnitel zřejmé, že se jednalo o dočasné řešení, které nezajišťovalo požadovaný příkon. Proti konkrétním závěrům žalovaného v tomto ohledu žalobce nijak nebrojí. Před vydáním napadeného rozhodnutí nebyl do spisového materiálu doplněn žádný nový podklad, se kterým by byl žalovaný povinen žalobce seznámit ve smyslu § 36 odst. 3 správního řádu. Nejvyšší správní soud zrušil pouze část rozhodnutí žalovaného; samotné výroky rozhodnutí magistrátu zůstaly nedotčeny, a tudíž nemohlo dojít k pozbytí platnosti výroku o náhradě za vyvlastnění. Žalovaný závěrem navrhl, aby soud žalobu zamítl.
12. Osoba zúčastněná na řízení uvedla, že úkolem vyvlastňovacího úřadu je posoudit, zda jsou splněny podmínky vyvlastnění. Jednou z nich je sice podmínka nezbytnosti, ale tu nelze vykládat tak, že trasu vedení určí žalobce na nemovitostech jiných vlastníků a celý proces začne nanovo. Pokud jde o realizaci záměru jiným způsobem, tak žalobce zjevně nezaznamenal, že záměr byl již proveden přesně podle projektu a zařízení distribuční soustavy je od 24. 10. 2023 (po vydání kolaudačního souhlasu) užíváno. Odborné stanovisko vyvlastnitel je jedním z podkladů rozhodování vyvlastňovacího úřadu, který jím však není vázán. Pokud vyvlastňovací úřad návrhu vyhověl, pak je přirozené, že při jeho hodnocení vyšel i z odborného stanoviska vyvlastnitel. Osoba zúčastněná na řízení navrhla, aby soud žalobu zamítl.
13. Žalobce podal k vyjádření žalovaného repliku, v níž ocitoval body 42 – 44 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 7. 2024, č. j. 2 As 272/2023-46. Dovožoval z nich, že žalovaný byl povinen vytvořit v rámci odvolacího řízení pro žalobce prostor pro uplatnění argumentů a předložení důkazních návrhů, což však neučinil. Dále žalobce setrval na svém názoru, že se vyvlastnitel nemůže ve vyvlastňovacím řízení závazně vyjadřovat k možnostem variantního řešení. K takovému stanovisku nemohou správní orgány přihlížet. K tomu poukázal na § 20 odst. 1 zákona o vyvlastnění.

IV. Posouzení věci

14. Žaloba není důvodná.
15. Podle čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv na svobod je vyvlastnění nebo nucené omezení vlastnického práva možné ve veřejném zájmu, a to na základě zákona a za náhradu.
16. Na zákonné úrovni upravuje podmínky vyvlastnění § 3 – 5 zákona o vyvlastnění. S ohledem na uplatněné žalobní body jsou přitom pro projednávanou věc rozhodná následující ustanovení. Podle § 3 odst. 1 zákona o vyvlastnění je vyvlastnění přípustné jen pro účel vyvlastnění stanovený zvláštním zákonem a jen jestliže veřejný zájem na dosažení tohoto účelu převažuje nad zachováním dosavadních práv vyvlastňovaného. Vyvlastnění není přípustné, je-li možno práva k pozemku nebo stavbě potřebná pro uskutečnění účelu vyvlastnění získat dohodou nebo jiným způsobem. Podle § 4 odst. 1 zákona o vyvlastnění lze vyvlastnění provést jen v takovém rozsahu, který je nezbytný k dosažení účelu

vyvlastnění stanoveného zvláštním zákonem. Podle § 4 odst. 2 zákona o vyvlastnění musí být veřejný zájem na vyvlastnění prokázán ve vyvlastňovacím řízení.

17. Předmětem vyvlastňovacího řízení bylo zřízení věcného břemene spočívajícího v oprávnění vyvlastnítele zřizovat a provozovat na předmětném pozemku zařízení distribuční soustavy, a to nový zemní kabel NN. Pro posouzení věci jsou tak dále určující ustanovení energetického zákona. Podle § 2 odst. 2 písm. a) energetického zákona se distribuční soustavou rozumí vzájemně propojený soubor vedení a zařízení o napětí 110 kV, s výjimkou vybraných vedení a zařízení o napětí 110 kV, která jsou součástí přenosové soustavy, a vedení a zařízení o napětí 0,4/0,23 kV, 1,5 kV, 3 kV, 6 kV, 10 kV, 22 kV, 25 kV nebo 35 kV provozovaný držitelem licence na distribuci elektřiny a sloužící k zajištění distribuce elektřiny na vymezeném území České republiky, včetně systémů měřicí, ochranné, řídicí, zabezpečovací, informační a telekomunikační techniky včetně elektrických přípojek ve vlastnictví provozovatele distribuční soustavy; distribuční soustava je zřizována a provozována ve veřejném zájmu (podtržení doplněno soudem). Podle § 3 odst. 2 energetického zákona se mimo jiné distribuce elektřiny uskutečňuje ve veřejném zájmu. Stavby sloužící pro distribuci elektřiny a stavby s nimi související jsou zřizovány a provozovány ve veřejném zájmu. Pro zřízení a provozování distribuční soustavy lze odejmout nebo omezit vlastnické právo k pozemku nebo ke stavbě podle jiného právního předpisu. Podle § 25 odst. 3 písm. e) energetického zákona platí, že provozovatel distribuční soustavy má právo v souladu se zvláštním právním předpisem zřizovat a provozovat na cizích nemovitostech zařízení distribuční soustavy, přetínat tyto nemovitosti vodiči a umísťovat v nich vedení. Podle § 25 odst. 4 energetického zákona je pak provozovatel distribuční soustavy povinen zřídit věcné břemeno umožňující využití cizí nemovitosti nebo její části pro účely uvedené v odstavci 3 písm. e), a to smluvně s vlastníkem nemovitosti za jednorázovou náhradu ve výši ceny zjištěné podle oceňovacího předpisu, pokud se strany nedohodnou jinak; v případě, že vlastník není znám nebo určen nebo proto, že je prokazatelně nedosažitelný nebo nečinný nebo nedošlo k dohodě s ním a jsou-li dány podmínky pro omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě podle zvláštního právního předpisu, vydá příslušný vyvlastňovací úřad na návrh příslušného provozovatele distribuční soustavy rozhodnutí o zřízení věcného břemene umožňujícího využití této nemovitosti nebo její části. To platí i v případě, kdy je stavba, pro kterou se právo vyvlastňuje, zřizována nebo již byla zřízena a zřízení věcného břemene nezmařil provozovatel distribuční soustavy.
18. Nejvyšší správní soud se opakovaně zabýval vyvlastněním v případě zřízení a provozování zařízení distribuční soustavy. Dospěl přitom k jednoznačnému závěru, že dle obecného pravidla sice musí být veřejný zájem ve vyvlastňovacím řízení prokázán (§ 4 odst. 2 zákona o vyvlastnění), avšak toto obecné pravidlo se neuplatní tehdy, vyplývá-li určitý veřejný zájem přímo ze zákona, jak je tomu mimo jiné i u staveb distribuční soustavy podle energetického zákona. Ustanovení § 3 odst. 2 energetického zákona má totiž povahu speciální právní normy k § 4 odst. 2 zákona o vyvlastnění. To však na druhou stranu neznamená, že ve vyvlastňovacím řízení není třeba vážit převahu tohoto veřejného zájmu na dosažení požadovaného účelu nad zachováním práv vyvlastňovaného, jak plyne z § 3 odst. 1 zákona o vyvlastnění (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 10. 2017, č. j. 1 As 361/2016-75, ze dne 9. 8. 2017, č. j. 8 As 187/2016-51, nebo ze dne 11. 8. 2021, č. j. 2 As 317/2020). Tento výklad byl shledán Ústavním soudem jako ústavně konformní (nález ze dne 30. 8. 2022, sp. zn. IV. ÚS 2763/21, bod 29) a nebyl nijak zpochybněn ani v žalobcem akcentovaném plenárním nálezu Ústavního soudu ze dne 22. 3. 2022, sp. zn. Pl. ÚS 39/18

(ostatně žalobcem odkazované body 118 a 138 nálezu se týkají zcela jiné problematiky – oddělení výroku o odnětí či omezení vlastnického práva a výroku o výši náhrady v rozhodnutí o vyvlastnění a dále odkladného účinku žaloby).

19. Správní orgány v nyní projednávané věci postupovaly v souladu s výše uvedenou judikaturou. Účel vyvlastnění a veřejný zájem vyplývají v projednávané věci přímo z energetického zákona [viz citovaný § 3 odst. 2 ve spojení s § 25 odst. 3 písm. e) a odst. 4]. Z rozhodnutí magistrátu a žalovaného však nelze dovodit, že by měl vyvlastnitel v důsledku této skutečnosti vždy nárok na vyvlastnění pozemku nezbytného k realizaci záměru. Toto tvrzení žalobce je nepravdivé, a nemá proto ani smyslu se zabývat jeho údajným rozporem s ústavním pořádkem. Existence veřejného zájmu je jen jednou z mnoha podmínek vyvlastnění, z níž žádný automatický nárok na vyvlastnění neplyne. Správní orgány se přitom zabývaly všemi těmito podmínkami včetně převahy tohoto veřejného zájmu nad právy vyvlastňovaného – žalobce, o čemž vyčerpávajícím způsobem pojednal magistrát ve svém rozhodnutí na s. 14-15. Žalobce proti jeho podrobným a logickým úvahám nic konkrétního nenamítá a soud se s nimi ztotožňuje. Lze tak uzavřít, že v daném případě jsou splněny podmínky pro vyvlastnění požadované § 3 odst. 1 a § 4 odst. 2 zákona o vyvlastnění.
20. Na tomto závěru nemohou nic změnit všeobecné úvahy žalobce o principu rovnosti. Z žalobcovy teze, že není podstatné, zda je vyvlastňovaná plocha malá či rozlehlá, nevyplývá nic, co by svědčilo o nezákonnosti rozhodnutí žalovaného. Pokud jde o otázku variant řešení, tou se soud zabývá níže. Důvodnost žaloby nezakládá ani to, že žalobce údajně žalobu podává z principiálních důvodů, aby si velcí hráči v energetice nemysleli, že si mohou dovolit vše. Motivace žalobce pro podání žaloby je z hlediska zákonnosti rozhodnutí žalovaného irelevantní.
21. Podstata žalobní argumentace se pak týkala podmínky nezbytnosti vyvlastnění obsažené v § 4 odst. 1 zákona o vyvlastnění. Žalobce v tomto ohledu uplatnil dvě námitky – možnost posunout záměr o cca 50 m a dále faktickou realizaci záměru mimo vyvlastňovaný pozemek. Soud na tomto místě upozorňuje, že se oběma námitkami zabýval již ve svém předchozím rozsudku. Jeho závěry týkající se první námitky přitom potvrdil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 11. 7. 2024, č. j. 2 As 272/2023-46 (viz body 30 – 38). Žalobce přitom v žalobě nepřináší ve vztahu k první námitce žádnou novou argumentaci, a proto soud nemá důvod cokoli měnit na svých již dříve zaujatých závěrech.
22. Otázkou, zda je třeba ve vyvlastňovacím řízení posoudit možné varianty (alternativní způsoby dosažení záměru) a jakou roli v tomto posouzení hraje územní rozhodnutí, se zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 8. 10. 2020, č. j. 6 As 171/2020-66, publ. pod č. 4118/2021 Sb. NSS. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že „územní rozhodnutí je výsledkem územního řízení, které správní orgán v souladu s dispoziční zásadou zahájí k žádosti o vydání územního rozhodnutí a v rozsahu této žádosti posuzuje soulad záměru s cíli a úkoly územního plánování. Předmětem územního řízení je tedy pouze záměr v podobě, jak jej určil žadatel; není zde prostor pro posouzení případných alternativ či variantních řešení, která žadatel nenavrhoval. Územní rozhodnutí tak stanoví, že umístění posuzované stavby ve schválené podobě je možné, nevylučuje však, že by bylo možno je povolit i v podobě jiné, třeba i z různých hledisek vhodnější. Ze samotné existence územního rozhodnutí tedy nelze dovodit naplnění podmínky subsidiarity, neboť neprokazuje, že je v daném případě vyvlastnění až poslední možnost a je k němu přistoupeno až v situaci, kdy k vytčenému cíli nelze užít mírnější právní prostředky (lhostejno přitom, zda proto, že již byly bez úspěchu vyčerpány nebo jsou zjevně neúčinné). Samotné územní rozhodnutí pouze naplňuje jednu ze zákonných podmínek vyvlastnění, kterou

je soulad s cíli a úkoly územního plánování (...). Ani existence pravomocného územního rozhodnutí tedy nezabývá vyvlastňovací úřad povinnosti posoudit, zda je možno účelu vyvlastnění dosáhnout jiným způsobem, bez dopadu do práv vyvlastňovaného a dalších osob, nebo s dopady menšími.“

23. Žalobce se mýlí, pokud tvrdí, že se žalovaný námitkou alternativní trasy (posunutí záměru o cca 50 m) zabýval až po kasačním zásahu Nejvyššího správního soudu, avšak bez provedení řádného dokazování pouze převzal argumenty vyvlastnítele. Kasační zásah Nejvyššího správního soudu se týkal námitky faktické realizace záměru mimo vyvlastňovaný pozemek, o níž soud pojednává níže. Žalovaný naopak ve svém rozhodnutí (stejně jako v předchozím zrušeném rozhodnutí) k námitce alternativní trasy pouze konstatoval, že kabelové vedení NN bude provedeno dle pravomocného územního rozhodnutí, přičemž zabývat se námitkami o možnostech vedení kabelu jinou trasou je ve fázi vyvlastňovacího řízení bezvýznamné. Tento blíže neodůvodněný názor je v rozporu s právní úpravou, jak ji vyložil Nejvyšší správní soud. Krajský soud nicméně (stejně jako ve svém předchozím rozsudku) nepřistoupil ke zrušení napadeného rozhodnutí pro nezákonnost. Žalovaný totiž v další části odůvodnění svého rozhodnutí odkázal na rozhodnutí magistrátu, který se variantami řešení zabýval. Ačkoliv i magistrát v tomto ohledu zmínil pravomocné územní rozhodnutí, blíže se věnoval i žalobcem předloženému alternativnímu řešení. Z argumentace magistrátu (srov. zejm. s. 16-17 a 22-23) přitom vyplývají jasné argumentační linie, pro něž žalobcova verze nemůže převážet nad verzí vyvlastnítele:
- a) Varianta předložená vyvlastnítelem je jediné technicky možné řešení z hlediska zajištění potřebného výkonu; jiné varianty by vedly k větším zásahům do vlastnických práv.
 - b) Varianta žalobce není technicky podložena a zdůvodněná, žalobce k ní nepředložil žádné odborné podklady.
 - c) Jediným žalobcem předloženým podkladem byl návrh zpracovaný Ing. arch. Jiřím Vohralíkem a Ing. arch. Hanou Vavříčkovou z prosince 2020, který se týká umístění novostavby 3 RD na pozemku parc. č. XA (nikoliv variantního umístění kabelu NN). Do tohoto návrhu bylo následně ručně zakresleno vedení NN podél hranic pozemku parc. č. XA.
 - d) Realizace tohoto návrhu by zjevně znamenala „vymístění“ stávající stožárové trafostanice a vzdušného vedení VN a NN mimo pozemek žalobce; žalobce ovšem za účelem realizace takové přeložky nečinil a nečiní žádné kroky ve smyslu § 47 energetického zákona.
 - e) Žalobcova varianta by v konečném důsledku nutně vedla k zatížení celé řady dalších pozemků, po nichž by měl vést kabel přeložený z jeho pozemku, aniž však žalobce v tomto ohledu disponoval souhlasy vlastníků těchto pozemků.
24. Soud se s těmito argumenty ztotožňuje, přičemž se jedná o argumenty magistrátu a nikoliv vyvlastnítele, jak mylně tvrdí žalobce. Jelikož žalobce proti nim nepostavil žádnou věcnou polemiku, neměl žalovaný žádný důvod si pro jejich přezkum obstarávat nezávislý odborný posudek. Za této situace pak žalobcem proponovanou variantu nelze mít za vhodnější, resp. lépe odpovídající principu nezbytnosti (subsidiarity) vyvlastnění. Na základě právě uvedeného by soud považoval zrušení rozhodnutí žalovaného za příliš formalistické, neboť by fakticky vedlo jen k důkladnějšímu odůvodnění pro žalobce nepříznivého rozhodnutí. Soud současně neshledal, že by vypořádáním této námitky došlo k porušení § 2 odst. 1 a 2,

§ 3 a § 7 odst. 1 správního řádu, nebo že by žalovaný jednal s žalobcem (v porovnání s vyvlastnitelem) diskriminačním způsobem. Ostatně žalobce vůbec neuvádí, v čem by mělo odlišné zacházení spočívat a na základě jakého diskriminačního důvodu.

25. Pokud jde o námitku faktické realizace záměru jiným způsobem, pak se žalovaný touto námitkou zabýval po zásahu Nejvyššího správního soudu na s. 10 napadeného rozhodnutí. Žalovaný uvedl, že z důvodu akutní potřeby zprovoznění odběrného místa PP Model a současného nesouhlasu vyvlastňovaných byl kabel NN veden po pozemcích parc. č. XG a XH v k. ú. X a ukončen na stávajícím venkovním vedení NN na sloupu na pozemku parc. č. XH. Zde byl připojen na vodič AES 4x95 mm², jehož přenosová schopnost je pouze cca 120 A a je určen pro zásobování obce. Z tohoto vedení není vyvlastnitel schopen pustit zákazníkovi požadovaných 80 A (značnou část totiž využívá obec), ačkoli zákon to kromě výjimečných situací provozovateli distribuční soustavy výslovně ve formě povinnosti ukládá. Jedná se o provizorní, dočasné řešení, které nemůže být trvalé (ani při snížené kapacitě), jelikož by zásobování obce bylo nedostatečné. Toto řešení neumožňuje plný přenos výkonu a je pro trvalé řešení z kapacitních důvodů zcela nevhodné.
26. Odůvodnění žalovaného je postaveno na vyjádření vyvlastnitel a na jím předložené dokumentaci skutečného provedení provizorního řešení z 21. 3. 2022. Tyto dokumenty jsou podklady rozhodnutí (§ 50 odst. 1 správního řádu), z nichž správní orgán při rozhodování vychází. Jestliže žalovaný skutečnosti obsažené v těchto dokumentech shledal za relevantní a logické, nic mu nebránilo, aby je ve svém rozhodnutí použil. Pokud žalobce s jeho závěry nesouhlasil, bylo na něm, aby je věcnou argumentací či důkazními prostředky vyvrátil. To však žalobce nečiní a jeho námitky se nesou výhradně v procesní rovině.
27. Z žádného právního předpisu nevyplývá, že by se vyvlastnitel nemohl vyjadřovat k možným variantním řešením záměru. Naopak z povahy vyvlastňovacího řízení jako řízení o žádosti (§ 18 odst. 1 zákona o vyvlastnění) je to právě vyvlastnitel, který musí tvrdit a prokázat naplnění všech podmínek pro vyvlastnění, včetně podmínky nezbytnosti, která zahrnuje i posouzení jiného řešení [§ 18 odst. 2 písm. b) zákona o vyvlastnění]. Jestliže v průběhu správního řízení žalobce podmínku nezbytnosti zpochybnil poukazem na faktickou realizaci záměru jiným způsobem, bylo zcela na místě, aby se vyvlastnitel k věci vyjádřil a situaci správnímu orgánu ozřejmil. Jeho stanovisko jistě není pro žalovaného závazné; na druhou stranu žalovanému rovněž nic nebrání, aby z něj ve svém rozhodnutí vycházel. Vysvětlení vyvlastnitel týkající se provizorního řešení je stručné a jasné a jednoznačně vylučuje, že došlo k porušení podmínky nezbytnosti vyvlastnění. Žalobce skutečnosti v něm uvedené ve správním řízení (ani v řízení před soudem) nijak nevyvracel, a proto žalovanému ani nevznikla povinnost tyto (nesporné) skutečnosti ověřovat znaleckým posudkem (§ 56 správního řádu). Jakým vzděláním disponuje pověřená úřední osoba je pak z tohoto pohledu již zcela irrelevantní. Nebylo ani důvodu, aby žalovaný ověřoval faktickou realizaci záměru jiným způsobem ohledáním na místě, pokud o této dočasné realizaci ani nebylo sporu. To tím spíše v situaci, kdy dle kolaudačního souhlasu magistrátu ze dne 24. 10. 2023, č. j. MMJ/SÚ/195903/2023-GoL, byla přípojka NN realizována podle územního rozhodnutí (viz připojený spis magistrátu sp. zn. MMJ/SÚ/58710/2023). V době rozhodování žalovaného tedy dočasné provizorní řešení již neexistovalo, a nebylo tudíž co ohledávat.
28. Pokud žalobce poukazuje na možnost vyvlastňovaného předložit vlastní znalecký posudek k náhradě za vyvlastnění dle § 20 odst. 1 zákona o vyvlastnění, pak tato úprava nemá žádnou souvislost s projednávanou otázkou. Žalobci samozřejmě nic nebránilo, aby předložil

jakékoliv důkazy (včetně znaleckého posudku) týkající se faktické realizace záměru na jiném pozemku, pokud se stanoviskem vyvlastnítele a závěry žalovaného neshodl. To ovšem neučinil.

29. V této souvislosti dále žalobce namítá, že žalovaný neseznámil žalobce s podklady rozhodnutí a nedal mu možnost se k nim vyjádřit. Podle § 36 odst. 3 věta první správního řádu nestanoví-li zákon jinak, musí být účastníkům před vydáním rozhodnutí ve věci dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí; to se netýká žadatele, pokud se jeho žádosti v plném rozsahu vyhovuje, a účastníka, který se práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí vzdal. Podle § 93 odst. 1 správního řádu se toto ustanovení obdobně použije i v odvolacím řízení. Z citovaných ustanovení vyplývá, že neumožní-li odvolací orgán účastníkovi řízení vyjádřit se k podkladům před vydáním meritorního rozhodnutí, zatíží řízení vadou. Tato vada je však důvodem pro zrušení rozhodnutí odvolacího správního orgánu pouze tehdy, pokud mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [§ 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.]. Tak tomu nebude např. v situaci, kdy podklady rozhodnutí byly účastníkovi řízení známy, nebo pokud žádné nové podklady nebyly odvolacím orgánem opatřeny, případně pokud opatřeny byly, avšak rozhodnutí z nich nevychází.
30. V projednávaném případě žalovaný žalobce nevyzval, aby se před vydáním rozhodnutí o odvolání vyjádřil k podkladům rozhodnutí. Tím žalovaný porušil ustanovení o řízení; tato vada však neměla vliv na zákonnost rozhodnutí o věci samé. Jak plyne ze správního spisu, žalovaný doplnil spis pouze o aktuální výpis z katastru nemovitostí týkající se pozemku parc. č. XA v k. ú. X. Tento výpis však ve svém rozhodnutí nijak nepoužil – pořídil jej zjevně jen pro ověření toho, zda se nezměnil okruh účastníků řízení. Postup žalovaného tedy nemohl mít žádný vliv na zákonnost rozhodnutí o věci samé.
31. Jestliže žalobce k tomu odkazuje na body 42-44 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 7. 2024, č. j. 2 As 272/2023-46, a dovozuje z nich, že žalovaný byl povinen vytvořit v rámci odvolacího řízení pro žalobce prostor pro uplatnění argumentů a předložení důkazních návrhů, pak se mýlí. Nejvyšší správní soud v uvedených bodech svého rozsudku vysvětlil, proč zrušil předchozí rozhodnutí žalovaného pro nepřezkoumatelnost. Bylo totiž nezbytné, aby se žalovaný ve svém rozhodnutí vyjádřil k odvolací námitce, že vyvlastnitel již v mezidobí fakticky realizoval záměr jiným způsobem: „Kdyby stěžovatel obdržel odpověď na svou odvolací námitku v odůvodnění napadeného rozhodnutí, mohl proti ní uplatnit konkrétní argumentaci, případně i podloženou odbornou oponenturou názoru vyvlastnítele, že jde pouze o provizorní, dočasné řešení, které nic nemění na tom, že je vyvlastnění ve formě zatížení pozemku stěžovatele nezbytné. (...) NSS nijak nepředjímá, zda stěžovatel vyvrátí názor vyvlastnítele, že provizorní řešení není pro naplnění zájmu sledovaného vyvlastněním (připojení nového odběrného místa) dostačující.“ Žalovaný byl tedy povinen vypořádat se s uplatněnou odvolací námitkou, nikoliv vytvářet procesní prostor žalobci pro uplatnění dalších argumentů a důkazů. Jak jednoznačně plyne ze závěrů Nejvyššího správního soudu, takové protiargumenty či důkazy mohl žalobce uplatnit v reakci na žalovaným vypořádanou odvolací námitku – tj. v žalobě proti jeho rozhodnutí. To však žalobce neučinil a v žalobě žádnou odbornou oponenturu nepředložil. Pro úplnost soud dodává, že žalobce měl i ve správním řízení dostatečný prostor uplatnit jakékoliv argumenty a důkazy i bez výzvy žalovaného – zrušující rozsudek Nejvyššího správního soudu byl vydán v červenci 2024 a žalovaný vydal nové rozhodnutí o odvolání až v květnu 2025. Žalobce tak mohl v tomto časovém prostoru 10 měsíců zaslat žalovanému jakékoliv své vyjádření (§ 36 odst. 2 ve spojení s § 93 odst. 1 správního řádu).

32. Žalobce v žalobě neuplatnil žádné věcné námitky proti závěru žalovaného ohledně faktické realizace záměru jiným způsobem. Soud pak může pouze ve shodě s žalovaným a vyvlastnitelem konstatovat, že toto řešení neumožňovalo plný přenos výkonu a bylo pro trvalé připojení z kapacitních důvodů zcela nevhodné. Žalobcem uváděná „faktická realizace“ tedy byla dočasným východiskem z nouze způsobené postojem žalobce, a v žádném případě z ní tudíž nelze dovozovat porušení principu nezbytnosti vyvlastnění.
33. Soud pro nadbytečnost neprováděl důkaz ohledáním na místě samém k prokázání skutečnosti, že byl záměr realizován jiným způsobem. Jak bylo uvedeno výše, o této skutečnosti nebylo v řízení sporu, a nebylo proto nutné ji prokazovat, přičemž žalobce proti konkrétním závěrům žalovaného o nedostatečnosti a provizornosti tohoto řešení nic nenamítal. Nebyla zde tedy žádná sporná skutečnost, která by mohla být provedením tohoto důkazu prokázána. Jelikož toto dočasné připojení již ani neexistuje, bylo by provedení důkazu ohledáním nejen zcela zbytečné, ale rovněž fakticky nemožné.
34. Ani zbývající žalobní námitky soud neshledal důvodnými. Pokud žalobce tvrdí, že se záměr vyvlastnítele týká pouze stavby dočasné, není soudu zřejmé, jak k takovému závěru dospěl. Z příslušného územního rozhodnutí o umístění kabelu NN nic takového nevyplývá. Kromě toho zákon o vyvlastnění v tomto ohledu svoji aplikaci ani nijak neomezuje. Nesprávná je rovněž úvaha žalobce, že žalovaný měl znovu rozhodnout o náhradě za vyvlastnění. Podle § 28 odst. 2 věta druhá zákona o vyvlastnění zrušením výroku podle § 24 odst. 3 pozbývá platnosti i výrok podle § 24 odst. 4. Jestliže tedy soud po přezkoumání rozhodnutí o vyvlastnění zruší jeho výrok o vyvlastnění, pozbývá tím automaticky ze zákona platnosti i výrok o náhradě za vyvlastnění. V projednávané věci Nejvyšší správní soud zrušil pouze rozhodnutí žalovaného o odvolání žalobce proti výrokům I. a III. magistrátu. Rozhodnutí magistrátu o vyvlastnění ani jeho jednotlivé výroky zrušeny nebyly (pouze pozbyly právní moci), a proto v důsledku rozsudku Nejvyššího správního soudu nedošlo k pozbytí platnosti výroku o náhradě za vyvlastnění. Nebyl proto žádný důvod znovu o této náhradě rozhodovat.

V. Závěr a náklady řízení

35. Soud tedy shledal námitky žalobce neopodstatněnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí soud přihlížet z úřední povinnosti, zamítl žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
36. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci úspěch neměl, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly.
37. Výrok o náhradě nákladů řízení osoby zúčastněné na řízení se opírá o § 60 odst. 5 s. ř. s., podle něhož má osoba zúčastněná na řízení právo na náhradu nákladů řízení, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil. Soud osobě zúčastněné na řízení žádnou povinnost neuložil, a proto právo na náhradu nákladů řízení nemá.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 27. srpna 2025

Mgr. Petr Šebek v. r.
předseda senátu